

Pågående projekt

Exempel från
inrikesavdelningen:

Nybyggnad för Moderna museet samt Arkitekturmuseet på Skeppsholmen	350 Mkr
Bergrum samt tillbyggnad till Kungliga biblioteket	305 Mkr
Ombyggnader i kv Johannes större, södra Klara	135 Mkr
Utbyggnad av landsarkivet i nya vallar vid Vadstena slott	120 Mkr
Nybyggnad för Marinmuseum i Karlskrona	105 Mkr
Ombyggnad av Manillaskolan	46 Mkr
Nybyggnad för Husgerådskammaren på Drottningholm	46 Mkr
Ombyggnad av Armémuseum i Stockholm	37 Mkr
Ombyggnad i kv Lejonet, södra Klara	33 Mkr
Tillbyggnad till Tekniska museet	27 Mkr
Nybyggnad av museum vid Uppsala högar	
Nybyggnad av museum på Birka	

Exempel från
utrikesavdelningen:

Ombyggnad för ambassad i Vilnius, Litauen	40 Mkr
Ombyggnad för Sveriges representation i EU, Bryssel	37 Mkr
Ombyggnad för ambassad i Riga, Lettland	33 Mkr
Nybyggnad för ambassad i Kiev, Ukraina	27 Mkr
Utbyggnad av ambassadanläggning i Peking, Kina	22 Mkr
Nybyggnad för ambassad i Dar es Salaam, Tanzania	17 Mkr
Ombyggnad av ambassad i Prag, Tjeckien	
Ombyggnad för nytt ambassadkansli i Dacca, Bangladesh	
Ombyggnad för nytt ambassadkansli i Haag, Nederländerna	
Nybyggnad för ambassad i Berlin, Tyskland	

På fästningsfronten mycket nytt

Till det nationella kulturarvet hör ett betydande antal fästningar, med vilket här menas byggnadsverk som uppförts eller anlagts för en försvarsuppgift. Det handlar om allt från borgar och slott från 1500-talet till mer renodlade försvarsanläggningar från senare tid. Försvarsanläggningarna varierar från små, som Grimskärs skans utanför Kalmar, till mer omfattande försvarsverk som Karlsborgs fästning vid Vätterns västra strand. De flesta är statliga byggnadsminnen eller förslag till sådana.

Fästningarna har Fastighetsverket övertagit från forna Byggnadsstyrelsen och Försvarsmakten.

Av cirka 40 fästningar kommer 26 stycken från Försvarsmakten och ytterligare kan komma att överföras.

Fortifikationsförvaltningen har på uppdrag av Försvarsmakten genomfört en utredning: *Avveckling av fästningar* med underrubriken *Från Oscar-Fredriksborg till Ersta*. Målsättningen med utredningen har varit att säkerställa bevarandet av modern fortifikation som ett kulturarv. Urvalet av tunga fästningar som utredningen gjort omfattar cirka 25 anläggningar, inklusive Bodens fästning som är ett mer namnkunnigt exempel.

Genom Statens fastighetsverks förvaltning kan behoven på monumentvårdssidan tydliggöras och prioriteras på ett annat sätt än inom Försvarsmakten där fästningar, som är statliga byggnadsminnen utan egentlig försvarsfunktion, ofta kommer i sista hand vid medelstilldelningen.

Missförhållandet uppmärksammades och utreddes inom Fortifikationsförvaltningen som i en rapport 1992, *Rikets Fästningar*, konstaterade att upprustningsbehovet för cirka 30 kulturhistoriskt värdefulla fästningsverk uppskattas till cirka 1,2 miljarder kronor. Det framgick också att upprustningen bör genomföras under den närmaste tioårsperioden om inte kostnaderna ska öka lavinartat. Rapporten ligger nu till grund för Fastighetsverkets planering av insatser vid fästningarna.

Utöver upprustningsarbetet är en huvuduppgift för Fastighetsverket att levandegöra fästningarna. Till en del innebär upprustningen att delar som hittills varit stängda för allmänheten kommer att öppnas och ge besökare nya spännande upplevelser. ■

Kenneth von Kartaschew
Specialist, militära byggnadsverk

Fastighetsverket förvaltar följande fästningar, en blandning av borgar, slott och renodlade försvarsanläggningar:

Uppsala: Uppsala slott. **Västerås:** Västerås slott. **Örebro:** Örebro slott. **Vaxholm:** Vaxholms kastell, Fredriksborgs fästning, Oscar-Fredriksborgs fästning, Rindö redutt, Batteri Kronudden, Siarö fort, Dalarö skans. **Mariefred:** Gripscholms slott. **Nyköping:** Nyköpingshus. **Fårösund:** Fårösunds fästning. **Slite:** Karlsvärds fästningsruin. **Tingstäde:** Tingstäde fästning. **Borgholm:** Borgholms fästning. **Kalmar:** Kalmar slott, Grimskärs skans. **Karlskrona:** Drottningkärs kastell, Godnatts fästningstorn, Kurrholmens fästningstorn, Bastion Hafsfun, Sträckningsmuren, Västra Hästhalmens fästning. **Malmö:** Malmöhus. **Landskrona:** Landskrona citadell, Gråen. **Halmstad:** Halmstad slott. **Varberg:** Varbergs fästning. **Göteborg:** Nya Älvsborgs fästning, Skansen Kronan, Skansen Lejonet, Oscar II:s fort. **Marstrand:** Carlstens fästning, Södra strandverket. **Kungälv:** Bohus fästning. **Lidköping:** Läckö slott. **Karlsborg:** Karlsborgs fästning, Vabergets fästning.